

Období feudální rozdrobenosti.
Vpád Mongolů do Rusi

Rozpad Kyjevské Rusi

*12. - 15. století = období feudální rozdrobenosti
Ruska*

Příčiny rozpadu:

- vnitřní – ekonomické a politické oslabení Kyjeva, decentralizace moci, Kyjevská Rus se stala dynastickou federací (rozvoj měst)
- vnější – úpadek obchodní cesty k Byzanci

V pol. 12. st. vznikla **tři centra moci:**

- Novgorod Veliký

- Kyjevská Rus
na konci 12. – začátku 13. st



Novgorod Veliký

- Od 1136 do 1478 městská republika, ovládala rozsáhlá území, sahající od Finského zálivu k pobřeží Bílého moře, za Kamenný pás, odtud až do dnešní centrální Rusi k Voloku Lamskému a dále k Pskovu.
- Vznik někdy v průběhu 8. století z obchodních osad
- Osady byly základem pěti konců (neboli čtvrtí) Novgorodu – Slovanského, Něrevského, Ljudinova, Plotinského a Zagorodského.
- Rozdělení obyvatel: - Bohatí – šlechta(bojaři)
 - řemeslníci a kupci (žityje ljudi)
 - městská chudina (čornvie ljudi)



Chrám sv. Sof





Ярославово Дворище – одно из мест вечевых собраний

SOUDNÍ SYSTÉM A GRAMOTNOST OBYVATEL

- Soudce rozhodoval za účasti poroty
- Městský zákoník – Soudní listina: „*Sudte všechny rovně, jak bojarina, tak bohatého i chudého člověka.*“ , avšak ne vždy dodržováno.
- Zpráva o zřízení první školy na Rusi, dal ji pro 300 žáků zřídit v

- Boje se Švédy a řádem německých rytířů, **Alexandr Něvský** roku **1240** porazil na řece Něvě Švédy a **1242** na zamrzlém Čudském jezeře řád německých rytířů.
- Roste závislost na Moskvě, která chránila Novgorod před útoky Tatarů, ale dodávala také potraviny.
- Od časů Ivana Kality (1328-1340) už neměli vlastní knížata, ale museli přijímat náměstsky z Moskvy
- V roce 1456 utrpěl Novgorod porážku v bitvě s moskevským vojskem knížete Vasilije Temného.
- 1477 Ivan III. dobyl město → zrušeno veče, večevoj zvon odvezen do Moskvy
→ konec obchodu s cizinou, tím byl definitivně potlačen pokus o „jiný“ způsob vlády a Rusko se ještě více vzdálilo Evropě.

Alexandr Něvský



ALEXANDR NĚVSKÝ

- ruský státník, kníže novgorodský
- Narodil se 30. května 1220 ve Vladimiru.
- V roce 1240 porazil Švédy a donutil je ustoupit, získal tak čestné příjmení Něvský. Alexandr vedl spory se zdejšími bojary a město Něvu opustil.
- Alexandr Něvský se stal díky svým vítězným vojenským tažením jedním z největších panovníků v historii Ruska. Zemřel 14. listopadu 1263. V roce 1380 byl prohlášen za svatého. Jeho ostatky nechal Petr Veliký přenést do kláštera v Petrohradě, který byl Alexandrovi zasvěcen.



Vladimirsko - Suzdalské knížectví

- 10. – 13. století
- největší feudální státní útvar severovýchodní Rusi, na povodí řeky Oky a Volhy
- tento útvar se nacházel v okolí významných center – Rostova, od roku 1125 Suzdal, později Vladimir nad Kljazmou
- po rozpadu staroruského kyjevského státu ve 12.st. se knížectví stalo jedním z nejvýznamnějších státních útvarů
- výhodná geografická poloha chráněná před kočovnými nájezdy

JURIJ DOLGORUKI



První období rozkvětu

- význam knížectví rostl za vlády Jurije Dolgorukého, syna kyjevského knížete Vladimíra II. Monomacha a poté i za vlády Jurijova syna Andreje Bogoljubského
- těmto vládcům se podařilo upevnit knížectví, Jurij v roce 1154 dobyl Kyjev a přijal titul kyjevského knížete
- Andrej se přesídlil do města Bogoljubovu poblíž Vladimiru nad Kljazmou
- roku 1169 se jako jeho otec zmocnil Kyjeva a stal se také kyjevským vládcem
- nicméně stále sídlil v Boguljubovu, čímž přenesl sídlo velikého knížete z Kyjeva do Vladimiru

- posílení moci vladimirského knížete vyvolalo nespokojenost u rostovských a suzdalských bojarů
- v roce 1174 se proti knížeti spikli a zavraždili ho
- během svého panování Andrej nechal ve Vladimiru postavit např. Zlatou bránu, chrám Nanebevstoupení Bohorodičky či Pokrovský chrám
- Andrejovým nástupcem se stal jeho mladší bratr **Vsevolod III. Jurjevič**
- vrátil knížectví moc a **za jeho vlády dospělo Vladimírsko - Suzdalské knížectví k největšímu rozkvětu**
- knížectví kontrolovalo rozsáhlé území na severovýchodě Rusi mezi řekami Okou, Volhou a Severní Dvinou



Chrám Nanebevzetí Bohorodičky

Zlatá brána



Haličsko – volynské knížectví

- Sjednoceno ve 12. století, kdy získalo nezávislost na Kyjevské Rusi
- Leželo v oblasti řek Dněstr a Bug, sousedilo s maďarským a polským královstvím
- Nejvýznamnějšími panovníky byli Roman Mstislavovič a jeho syn Daniil Haličský
- Sídlním městem od roku 1272 byl Lvov
- V letech 1240 až 1340 bylo závislé na Zlaté hordě
- Od roku 1349 se stalo součástí Polska

Mongolové

- Měli kočovný způsob života, chov ovcí a koní, sdružování do kmenů.
- Čingischán - vycvičil velkou armádu, snil o vytvoření světové říše, byl sjednotitelem mongolských kmenů, prvním *Velkým chánem Mongolů* a jedním z nejslavnějších vojevůdců a dobyvatelů na světě.
- Mongolové dokázali během několika málo let dobýt Čínu, střední Asii i východní Evropu. Vytvořili tak říši, která nemá svým rozsahem v dějinách obdoby.

<https://youtu.be/fETc0ho6iBM>



Vpád Mongolů do Kyjevské Rusi

- 1223 proběhla bitva na řece KALCE s ruskými knížaty tak Ruská knížata spolupracovala a sjednotila se proti společnému nepříteli V tomto případě





Zlatá horda

- téměř všechny země, které si Mongolové ve 13. století podmanili, byly připojeny k Mongolské říši - ta se stala příliš velkou, aby ji mohl spravovat jeden vládce, tak byla rozdělena na správní celky = tzv. ULUSY
- v čele každého ulusu stanul potomek samotného Čingischána, vláda v ulusech byla dědičnou
- vládci ulusů vybírali na ovládaných územích daň, z níž museli část odevzdávat velkému chánovi, na oplátku je chán nechal vládnout ve svěřených zemích
- nejzápadnější ulus s hlavním městem Saraj na středním toku Volhy získal Čingischánův nejstarší syn Džuči, tento útvar je v historiografii nazýván Zlatá Horda

МОНГОЛЬСКИЕ ЗАВОЕВАНИЯ В XIII ВЕКЕ



- Район первоначального объединения монгольских племен под властью Чингисхана до 1206 г.
- Владения Чингисхана ко времени его смерти в 1227 г.
- Завоевания потомков Чингисхана в XIII веке.
- Территории, находившиеся под временным контролем монголов
- Территории, платившие дань
- Места наиболее крупных восстаний против монгольских завоевателей

- Походы Чингисхана
- Походы сыновей и полководцев Чингисхана
- Походы хана Батыя и его полководцев в 1236-1248 годах
- Путешествие Марко Поло 1271-1295 гг.

1221 X Места и даты главных сражений

Zlatá horda kolem roku 1300



- po tažení na západ byla dobytá území připojena k tomuto ulusu, nynější jižní Ukrajina a polovecké stepi se tak staly součástí Zlaté Hordy
- knížectví, která byla vyplněna při jižním tažení se stala nárazníkovou zónou mezi samotnou Hordou a severem
- Odhady o jejich tehdejší síle počítají s populací zhruba 400 tisíc lidí a z toho přibližně 90 tisíc válečníků.
- Chánové vybírali daně na poražených území, nutili místní vládcy k slibu poslušnosti
- Mongolská říše se definitivně rozpadla v 2. pol. 14. století, kdy se rozdělila na čtyři velké chanáty

Zdroje

·ŠVANKMAJER, Milan. *Dějiny Ruska*. 4. rozšíř. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004. 574 s. ISBN 80-7106-658-3.

·Vladimirsko-suzdalské knížectví. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Vladimirsko-suzdalske_knizectvi

· Vladimirsko-suzdalské knížectví. In: *CoJeCo* [online]. 1999- [cit. 2014- 28-03]. Dostupné z: <http://www.cojeco.cz/index.php>

·Haličsko-volyňské knížectví. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-28-03]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Halicko-volynske_knizectvi